

4.

D E O D U C E
M E D I T A T I O S . E V A N G E L I I
Joh. I. v. I. usq; ad 15.

F E R I Æ P R I M Æ
N A T I V I T A T I S
C H R I S T I

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-

numq; aliquot ad uberiorem textus, cùm opus est, explicatio-
nem, decisione, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regiâ Aboënsi Academia,
P R A E S I D E

D N . Æ S C H I L L O P E T R E O
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore.

In Auditorio Majori horis consuetis examinandam
proposuit ad diem 18. Decemb. Anno 1648.

A N D R E A S D A N I E L I S T H R E T Z I U S
C U P R I M O N T A N U S S. R. M. tis Stipend.

A *Fulgentius serm. de nativit.*
Aliud verbum est quod tempora habet, quod syllabis colligitur, literisq; componitur: non tale Verbum filius, quia non talis pater est verbi: Verbum hoc nō definit prolatum, sed permanet natum, non transitorium sed aeternum, non factum à Deo patre sed genitum, nec solum genitum sed etiam unigenitum.

B *August. lib. 13. de Trinit. cap. 19.*
Cum igitur lego Verbum caro factum est, in Verbo intelligo verum Dei filium, in carne agnosco verum hominis filium: & utrumq; simul in una persona Dei & hominis ineffabilis gratia largitatem coniunctum.

A B O Æ.

Excudebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1649.

Ad nodum Reverendo in C H R I S T O Patri ac Domino,

DN. OLAVO LAVRELIO

S. S. Theologiæ Doctori celeberrimo, inclytæ Arosiën-sis Diœceſis Episcopo gravissimo, patrono meo re-verenter ſuspiciendo & ſummè devenerando.

Venerandis item & Praclarissimis Evergetis & Mecœ-natibus ut indubitatiſsimis ita debito reverentia cultu & studio jugiter honorandis.

DN. M. G A B R I E L I DN.M. UNONI TROL-Holſtenio, Aroſiensium Pastori ejusdemq; Diœceſeos Archipræpoſito meritiſimo.

L I O in Lexand Dalekar-lorum Pastori longe digniſimo.

DN. M. JACOB OGUTHRÆO, in Euna Cu-primontanorum Past: laudatiſimo.

DN. ERICO MATTH: AROSIENSI, Pastori in Romfartuna vigilatiſimo.

N E C N O N

Reverendis, Clarissimis & Praestantissimis Consistorij Aroſiensis ADSESSORIBUS & Gymnasij LE-CTORIBUS ſolertissimis, fautoribus itidem & Promotoribus certissimis;

Praefentem meditationem in debitæ obſervantia & gra-titudinib; tesseram humilimè & perofficioſe conſecro & offero
Andreas D. Thretzius Cuprimontanus.

FERIA PRIMA NATIVITATIS CHRISTI.

In Sancte & Summe Laudande Trinitatis Patris, Filii
& Spiritus Sancti Nomine.

Scribit Moses Exod: 24: 1. seqq. Quomodo ille cum fratre Aaron cum Nadab & Abiu & septuaginta de senioribus Israe el ascenderit in montem Sinaj & viderit DEum Israel, & sub pedibus ejus opus lapidis Saphirini & quasi calum, cum serenum est. Quod etiam filij Israël infra montem, qui erant, viderint DEum & comedent ac biberint. Quia historia ostendit Moses, primò quantam gratiam DEus præstiterit sibi & toti populo in hoc, quod voluerit sese coram populo manifestare, jucundâ quâdam manifestatione & visione eos exhilarare ac recreare, postquam ita perterriti erant in legis promulgatione, horribilibus tonitruis & fulgetris, de q**u**b^o legitur Exodi 20:16. 2. Quod De^m manifestaverit se in forma hominis habentis sub pedib^o suis saphirinum colorem sive serenitatē quandā delectabilem & aspectu jucundissimam. 3. Quod Israëlitæ videntes Deum in hac visione magnopere lætati sint, & hoc suum gaudium convivijs instructis significaverint & festum celebraverint, DEO laudes retulerint & gratias egerint, præsertim vero eam ob causam, quod hanc visione Dei, in forma hominis stabiliti sunt in fide de promisso mundi Messia, filio DEi assumpturo humanam naturam, qui esset verus Deus, & verus homo: esset Deus, qui pedes haberet & manus & omnia membra humana, vel ut Christus loquitur ipse: carnem & ossa haberet: quiq; & verus homo

sub pedibus cœlum haberet, cuius potentia omnia sub-
jecta essent in coelo & in terra, quiq; potestatem haberet
salvos & filios DEI faciendi omnes in se credentes. Si-
cut itaq; Iſraelitæ exultaverunt expectando Messiam,:
Sic nos meritò lætamur ob ejus in mundum adventum,,
qui dudum factus est. Celebramus itaq; hoc tempore
ejus nativitatem cum gaudio & lætitia. Quod nostrum
gaudium toto corde, hilari voce, notum faciamus hoc
cantico:

Dies est lætitia in ortu regali Ec.

Oremus etiam Deum, ut hodiernum festum ita celebrare,
Evangeliumq; ita meditari queamus, ut cedat in nominis Di-
vini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrine &
bonorum operum, in spem & fiduciam & tandem eternam beatit-
tudinem. Dicamus igitur Pater noster, Ec.

EVANGEL: Johannis I. à vers. I. ad 15.

In principio erat Verbum, & Verbum erat apud De-
um, & De° erat Verbum. Hoc erat in principio apud
Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum
est nihil, quod factū est. In ipso vita erat: & vita erat
lux hominum: & lux in tenebris lucet: & tenebræ
eam non comprehendenterunt: Fuit homo missus à Deo,
cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimo-
nium, ut testimonium perbiberet de lumine, ut omnes
crederent per illum. Non erat ille lux: sed ut testi-
monium perbiberet de lumine. Erat lux vera, qua
illuminat omnem hominem, venientem in hunc mun-
dum. In mundo erat, & mundus per ipsum factus
est,

*est, Et mundus cum non cognovit. In propria ve-
nit: Et sui cum non receperunt. Quotquot autem rece-
perunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his
qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus,
neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri; sed ex
Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, Et habi-
tavit in nobis. Et vidimus gloriam eius, gloriam
quasi unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.*

JN Evangelio recitato ostendit S. Johannes & demon-
strat Christum Iesum nostrum Salvatorem ac Domi-
num, non esse nudum ac merum hominem, sicuti qui-
dam falsi doctores perhibebant. Demonstrat autem
Johannes Christum esse verum Deum exinde, quod fue-
rit in principio apud Deum, quod etiam Deus sit, sicut
tum in principio Deus fuit, & quod per illum omnia fa-
cta sint, quae facta sunt, quod in eo etiam vita sit, ille det
hominibus vitam. Probat etiam Johannes Divinitatem Christi
a testimonio Johannis Baptistæ, qui etiam venit a Deo
missus ad testificandum de luce Christo, ut omnes crederent
in Christum. Christus noster est lux illa unica, quam illumi-
nantur omnes homines'. Conqueritur etiam Johani-
nes Evangelista in hoc Evangelio de hominum & mun-
di stultitia & perversitate, quod noluerint Christum pro
vero Messia agnoscere. Indicat etiam Evangelista Chri-
sti potentiam salvandi omnes, qui ipsum recipiunt: ut fi-
ant filii Dei credentes in eum. De quibus dicit, quod
non sint nati ex sanguine aut carnali desiderio vel alicuius
viri voluntate; sed ex DEO. Tandem filii Dei incarna-
tionem factam esse dicit Johannes: Verbum caro fa-
ctum est, & habitavit in nobis, vidimus ejus gloriam tan-

quam unigeniti filij gloriam à patre, vidimus hunc filium plenum gratiæ & veritatem.

Confirmatur hic Articulus fidei nostræ secundus de Christi vera divinitate uti & vera humanitate: quod & verus Deus ante secula à patre genitus; & verus homo in tempore ex Maria virgine natus. Excitamur etiam in hoc Evangelio ad precandum: Sanctificetur nomen tuum. Ut Deo servet apud nos ybum suum, veram doctrinam, sinceram & incorruptam de Christi divinitate & humanitate.

P A R T E S.

I. Quomodo Iohannes Evangelista probat Christum esse verum Deum.

II. De Christi potentia salvandi omnes in se credentes.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & aeternus Deus Pater noster cælestis dilectissimus, nobis omnibus benedicit, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A.

In qua meditamur.

I. Quod S. Joh: Evang: demon-
stret divinitatem Christi ex eo, quod fuerit in principio, cum omnes res crearentur, tum fuit Christus vñz. ratione suæ divinæ naturæ, sicuti & Christus ipse dicit Joh.8: 58. Antequam Abraham fieret ego sum, quo etiam divinitatem suam asserebat. Et Iohan: Baptista testatur de illo quod ante se fuerit, & post se venerit. Ante Iohannem fuit Christus & ante omnes homines ratione divinitatis suæ. Ideoq; non est Christus mera creatura; sed

sed creator quoq; qui in principio c r e a t u r a r u m ante-
quam fierent fuit & ut fierent fecit. Vocatur a. Chri-
stus ratione suæ divinitatis, iuxta quam semper fuit & ab-
æterno in hoc Evangelio V E R B U M, quod signifi-
cat non verbum aliquod evanescens, sed personam sub-
sistenter, quæ vocatur filius Dei & secunda Divinitatis
persona. Et vocatur ideo verbum, quia ut sermo
noster est imago nostræ mentis & sermonis: sic filius est
vera imago patris, uti vocatur coll*i*: 15. Et Character sub-
stantiæ eius Heb.2:3. Dicitur etiam verbum inde, quod
revelet nobis voluntatem patris de nostra salute, quem-
admodum etiam Iohannes in hoc eodem capite scribit
de eo, quod sit filius in sinu patris, revelans nobis Deum.
(A) (Quæsl.1.)

L. C. Christus Jesus noster salvator ac Dominus non
est mera creatura, merus & nudus homo siquidem fuit
ante omnes creature, priusquam ulla creatura existeret,
cum mundus non dum esset factus, cum nihil esset nisi
sola divinitas, pater filius & Sp. S. Ideoq; rectè in sym-
bolo credimus & confitemur: Credo in Jesum Chri-
stum filium eius unigenitum à patre natum ante omnia
secula, Deum de Deo & lumen de lumine. Et quamvis
hæc non possim⁹ exactè intelligere, non debemus pro-
pterea de his dubitare; sed reverenter de his cogitare, &
maiorem huius mysterij in altera vita revelationem &
cognitionem exspectare, in memoriam revocantes illud
Apostoli 1. Cor.13:12. ex parte cognoscimus, ex parte pro-
phetamus, per speculum in ænigmate videmus.

dicto est
Vix Deus
in genere
litteras non
peccare.

II. Quod Joh. Ev. probat divi- nitatem Christi ex illius operatione: per illud inquit Ioh: scz. verbum, per hunc filium unigenitum Dei omnia sunt

sunt facta, & sine eo nihil factum est, quod factum est.
Hoc verbum, hic filius Dei unigenitus una cum patre &
Sp. Sancto omnia fecit; cœlum & terram & omnia, quæ
in illis sunt. Hoc Verbum primam in mundo lucem for-
mavit, diem & noctem distinxit, cœlum expandit, aquas
divisit, terram floribus & arboribus exornavit, cœlum
stellis illustravit, aquam pescibus replevit, animalia in ter-
râ produxit. Quòd verò in symbolo dicitur: Credo
in Deum Patrem creatorem cœli & terræ, per hoc non
excluditur filius Dei ab opere creationis, quamvis solus
pater nominetur. Hoc Verbum, hic filius omnibus
etiam viventibus vitam dedit & inspirationem.

L. C. Christus est verus Deus siquidem totus mundus
ab eo factus & quidem ex nihilo: Tantum autem opus
producere non potest ulla creatura. Non potest ulla
creatura vitam alicui dare & inspirationem; Christus ve-
rò dedit ut Joh: testatur in initio mundi omnibus vitam
& inspirationem. Et quamvis hoc in se manifestissi-
mum est, homines tamen hoc capere non posseunt pro-
pter tenebras cordis sui. Habemus enim obscuratum in-
tellectum, ideoq; non proficimus quicquam profundis
cogitationibus in hoc mysterio; sed credendi simplicita-
te. Sufficit nobis quod sciamus Christum Dominum
nostrum cum patre & Sp. Sancto omnia quæ in mundo
sunt; creasse. Hinc possumus cōcludere quòd etiam sit ver.
Deus. Quomodo a. possibile sit ut creator ipse etiam crea-
turam assumperit in unitate persona, seu q, modo Ver-
bum caro factum sit, capere non possumus: tenebras no-
biscum circumfetimus in hoc mundo, ex parte prophe-
tamus ex parte cognoscimus, per speculum in ænigma-
te videmus 1. Cor. 13: 12.

III. Quod

III. Quod Joh: Evang: adducat

pro demis in stranda divinitate Christi testimonium S. Joh: Baptista, quo nemo inter natos de muliere major fuit excepto Christo, qui fuit major Propheta, qui fuit alter Elias, qui in utero matris agnovit Messiam. Hic inquit Joh: Evang: qui tantus & talis vir fuit, qui à Deo missus ut testaceus de luce Christo quod eslet verus Deus & homo, & ut omnes in illum crederent. In quemcunq; ergo credimus & credere jubemur, ille utiq; est verus Deus, nam juxta primum præceptum in solum Deum est credendum & soli Deo confidendum, qui vero credit in alium, qui non est Deus, is peccat contra primi m præceptum habendo Deos alienos'. Resert autem Joh: Evang: de Joh: Baptista, quod ille tantus ac talis vir ideo à DEO missus fuerit, ut doceret homines & hortaretur eos ad credendum in Christum. Unde sequitur ipsis Johannis testimonio, qd Christus vero sit Deus, siqdem in eum nos credere oportet. Huc accedit etiam illud, quod Christus appelletur lux illa, quæ illuminat omnes homines venientes in hunc mundum. At posse illuminare homines, dare hcm inibis vitam, illuminare eorum corda, non est nisi solius Dei opus. Atqui Christus illuminat omnes homines venientes in hunc mundum, dat omnibus vitam & inspirationem, ille est etiam qui dat lucem in cordibus, illuminat omnes homines venientes in hunc mundum, dat lucem, fidem illam salvificam omnibus venientibus in mundum, omnibus hominibus prædicatioi verbi & operationi S. Sancti cum verbo conjunctæ obicem nō ponentibus, sive non resistantibus. Ubi etiam conqueritur Johannes quod mundus, quod maxima pars hominum, noluerit illum agnoscere. In mundo

erat inquit Joh: & mundus non novit eum, quamvis ille
sit per quem mundus factus sit. Præsertim verò con-
queritur Joh: de Judæis , qui erant Christi proprij quasi,
& populares, ad quos venit & tñ. nō acceperunt illum. Ul-
bi non loquitur Johannes de omnibus Judæis ; sed de
magna illorum parte, alias multi quoq; Judæi in Chri-
stum crediderunt. Et Joh: Bapt: ipse quoq; fuit Ju-
dæus ; sed fidelis Christi servus & confessor, quem Ju-
dæi non indignum arbitrabantur honore Messiæ, unde
etiam ad eum mittunt, quærentes num is esset Christus ?
An ille esset lux illa, quæ veniret in mundum ? & qui il-
luminaret omnes venientes in mundum . Sed Joh:
Bapt: negavit se esse illam lucem . Et Joh: Evang: in hoc
textu de Joh: Bapt: dicit, non fuit ille lux ; sed venit ad
testificandum de luce, Christus verò fuit vera lux, illumina-
nans omnes homines venientes in mundum .

L. C. i. Exinde quod Joh: Evang: citat & adducit
testimonium Joh: Baptista ad demonstrandam divini-
tatem Christi, discimus consensum & convenientiam
Sanctorum doctorum in articulis fidei. Non est illic ul-
la repugnantia, contradic̄tio aut contrarietas, siquidem
spiritus ille Sanctus , à quo uno omnes Prophetæ ha-
bent dona sua & Apostoli sua dona, non est sibi contra-
rius ; Ideoq; illorum doctrinæ fides est habenda. Quia
igitur uterq; & Joh: Bapt: & Joh: Evang: testantur ac
profitentur Christum Jesum Salvatorem nostrum esse
verum Deum , verbum fuisse ab initio apud Deum ,
creasse mundum & omnia quæ sunt in mundo, ha-
bere in se vit ær , dare omnibus vitam, omnes homi-
nes illuminare, omnes debere credere in illum, utiq;
Christus est verus Deus & de hoc non est ullo modo du-
bitandum, & q; hoc negant nō sunt veri & sancti Prophè-
tæ;

tae; sed pseudoProphetae & falsi doctores, mendaces & seductores, quos cavere oportet Matth. 7:15. Cavete a falsis prophetis inquit Christus'.

L. C. 2. Etiam ex eo appareat, quia Joh: Evang: citat testimonium Ioh: Baptista, quod libri plures & scriptores in sacris Biblij non sunt superflui & inutiles; sed maximè faciunt ad confirmandam fidem nostram quando unus idem docet quod alter, & quando plures unum & idem docent & profitentur. In ore duorum vel trium consistit omne verbum. Quod itaq; saepius idem articulus fidei in scripturis proponatur, a pluribus etiam asseratur & probetur, hoc multum facit ad fidei nostrae certitudinem, quod ipse etiam Paulus fatetur de se, quod non pigeat ipsum saepius idem scribere, siquidem haec repetitio faciat nos certiores'.

L. C. 3. Etiam hoc dignum est notatu, quod Joh: E. vang: tam clare distingvat inter Ioh: Bapt: & Christum, dans Iohanni suum convenientem honorem, vocans eum virum a Deo misum ad testificandum de luce, negat vero illum fuisse ipsam lucem, siquidem ipsa lux fuit Christus'. Honorandi itaq; sunt Ecclesiae sinceri doctores; sed non aequiparandi sunt Christo. Christus summus est sacerdos, omnes reliqui sacerdotes illius ministri, qui non sunt digni ut portent calceamenta ejus, uti Ioh: Bapt: de se ipso fatetur. Christus est lux nostra illuminans mentes nostras. Huic summa debetur laus & gloria, ille est Deus benedictus in secula.

L. C. 4. Quando videmus in hoc Evangelio, Evangelistam conqueri de mundo, de magna parte hominum in mundo, & de proprijs Christi popularibus Iudeis, quod non receperint Christum, & quando hodie audiimus magnam esse hominum partem in mundo, qua non

curat Christum, quo i multi sunt qui ambulant in via ista
lata & per portam istam latam ad æternum exitium, o-
randum nobis serio est, ut Deus nos in verbo servet, tibi-
les & fierios usq; ad finem vitæ nostræ, ne deficiamus à
Christo, ne deseramus veritatem Evangelij, sed perseve-
remus in omnibus temptationibus, in fide vera, ut manea-
mus in via angusta, transeamus per portam angustam,
quæ dicit ad vitam.

SECUNDA PARS.

*Informati sumus ab Evangelista in prima parte de
Christi Salvatoris nostri vera divinitate: Ulterius
in hac parte audiemus, quæ ejus ad nos salvandos po-
tentia.*

In qua meditamur:

I. Quos Christus & velit &
possit salvos facere & potestatem dare fieri filios Dei. O-
mnibus inquit Ioh: Evang: qui ipsum receperunt dedit
potestatem filios Dei fieri, videlicet ipsis, qui credunt in
nomen ejus^r. His verbis ostendit Ioh: Evang: finem
adventus Messiae in mundum, vñ. quod ideo in mundum
venerit, Idem Deus & homo sit in una Persona ut possit
pati & mori, & per mortem abolere mortis imperium &
portam cœli referare & aperire. Ostendit etiam Evang:
his verbis, quod quamvis propter omnes homines vene-
rit, omnes etiam salvos velit & cupiat, non tamen omni-
bꝫ dat potestatem filios Dei fieri & salvos, quia omnes e-
um non recipiunt. Non omnes in ipsum credunt, ideoq;
non fiunt omnes filii Dei, hoc est, non fiunt omnes hære-
des vitæ æternæ, hæredes Dei & cohæredes Christi. Sunt
quidem omnes homines filii Dei, hoc est, opus Dei, o-
mnes

Omnes à Deo facti in utero matris, omnes inde in hanc lucem extracti; sed sub peccato & destituti gratiâ Dei spirituali, sunt filii iræ. At per meritum Christi inde acceptum, in verbo & sacramentis oblatum sunt Dei filii, adoptantur & recipiuntur in numerum filiorum Dei, accipiunt ius quoddam hereditandi cælestia bona per Christum filium Dei unigenitum, qui ipsis hanc potestatem impetravit & contulit. Quia ergo non omnes Christum recipiunt per fidem, non credunt in eum, non omnibus ius filiorum datur, nō omnes sunt heredes vitæ æternæ; sed illi tantum qui sunt electi, hoc est, qui Deo vocanti parent & obediunt, perseverantq; in fide: qui ad Christum veniunt dicentem: Venite ad me omnes, qui &c.

L. C. Causa multorum damnationis æternæ non est querenda apud Christum, quasi ille non propter omnes venerit, non propter omnes sit passus & mortuus, non omnium peccata portaverit. Testatur enim Scriptura, qđ pro omnibus Christus passus: Sic Deus dilexit mundum &c. Ioh: 3: 16. Et in historia nativitatis Christi concionatur Angelus pastoribus: Nolite timere, ecce annuncio vobis gaudium magnum, quod omni populo erit. Et totus Angelicus chorus canit: Gloria in excelsis Deo & in terra pax hominibus bona voluntas. In quo equidem cantico hominum populorumq; fit mentio, hoc est omnium hominum, non aliquorum, nulli excluduntur. Et Iohannes Baptista inquit: ecce agnus Dei qui tollit peccata mundi.

II. Quod dicat Joh: Evang: fi-

deles & credentes in Christum, non esse natos ex sanguine, carnali voluntate vel ex viri alicujus desiderio: sed ex Deo natos esse. Quasi diceret, fides in Christum Ie-

sum est donum Dei, non est ex natura ipsa, non connascitur nobiscum, non habemus illam ex parentibus, quamvis illi fidem habent in Christum Jesum; sed fides est peculiare Dei donum, quod datur nobis quando nascimur ex Deo, & per lavacrum regenerationis in baptismo, & postea etiam per verbum & Sp. Sancti donationem, tanquam ex semine incorruptibili. Et quando ita sumus regenerati tum demum credimus in Christum, quod non solum sit homo; sed etiam verus Deus, quod sit verbū caro factū, etiam in nobis & inter nos habitaverit, quem etiam videmus in hac vita per fidem, gloriam eius tanquam unigeniti filii à patre, videmus eum plenum gratiā & veritate, credimus eum nobis esse misericordem, velle nos, velle animas nostras in manus suas quando ex hac vita discedimus; recipere. Velle recipere nos ad se in extrema nostra hora: Ita vidit Abraham illum & lætatus est Joh. 8. (B. Q. 2.)

L. C. Quia fides non contingit homini per naturam, caro & sanguis fidem dare non potest; sed solus Deus, ideoq; à Deo hoc bonum petendum est, ut quando sentimus fidem in nobis esse exiguam, & tentationes sunt magnæ, dubitationes de Deo & Christo, de vita æterna & gratia Dei, de illius potentia liberandi nos ex præsentib; calamitatibus, meminerimus nos, sedulò esse orandum: Adauge nobis Domine fidem! Crebro etiam & diligenter utamur medijs istis à Deo datis ad fidei confirmationem, Verbo & Sacramentis. Optimam partem elegisse à Christo dicitur, qui Verbum Dei sedulò audit Luc. 10. Et quomodo credent sine prædicante? Rom. 10. Crebro etiam nobis in memoriam revocanda est nativitatis Christi historia, & Joh. Evang: & Ioh. Baptiste testimoniū de Christo, quod ille sit lux vera, qua nos potest

test illuminare & omnes tenebras ac tentationes fugare
& penitus tandem ab omnibus molestijs liberare.

Quid superest: Pater cœlestis misericors DEUS, qui a-
ternum tuum verbum massam nostram à Spiritu Sancto
mundatam ex corpore seu utero Mariae Virginis, ut nostram pec-
catricem nativitatem sanctificaret, nosq; tibi in filios reconcilia-
ret; assumere voluisti, omnixè oramus, guberna nos Spiritu
sancto tuo, ut hilari & grato corde, preciosum hunc thessaurum
amplectamur, & in omnibus cum corporis, tum anima adversi-
tatisibus ipsius redemptione nos consolemur. Qui tecum & Spirito
tu Sancto vivit & regnat Deus per infinita secula, Amen.

Benedictio & Claritas, & Sapientia, & gratiarum aetio, & honor, & virtus,
& fortitudo DEO nostro in Secula seculorum, Amen., Apocal. 7: 12.

QUÆSTIONES.

I.

AN Christi aeternitas & Divinitas exinde astrui
possit, quod Ἰόνος vel Verbum dicatur fuisse
in principio, & Deus appelletur? Aff.

Non enim tantum vocatur nomine Deus, sed habet di-
vinam aeternam naturam: tribuitur enim Christo in V.
Testamento saepissime nomen Jehovah, quod vocabu-
lum extra omnem controversiam nulli creaturæ; sed soli
Deo convenit. Et ne ex divinitatis Christi assertione
quispiam personarum (in divina essentia) proprietates
& distinctiones confundat, repetit Apostolus quod paulò
ante dixerat: Hoc Verbum erat in principio apud De-
um: fuit Verbum seu filius Dei ante creationem in sum-
ma etiam maiestate apud Deum Patrem & Spiritum san-
ctum. Neq; n. Deus creavit mundū q;d ipse eo indigeret
ad suam felicitatem, sed ideo mundum creavit, ut exta-
rent res & creaturæ, quæ ipsius bonitate fruerentur.

Et

Et ne quis hoc Verbum seu filium Dei inter creaturas numeraret, pergit Evang: nobis eum ab effectionibus seu operibus declarare: Omnia inquit per ipsum facta sunt: sive visibilia sive invisibilia, cœlum, terra, mare & omnia quæ in ijs continentur, genus humanum, etiam Angeli. Facta sunt autem per ipsum, non ut per servum aliquem; sed ut creatorem Deum.

2. An divinitas in humanitatem vel humanitas in divinitatem est conversa ex eo, quod à Johanne dicitur: Verbum caro factum est? N.

Facta enim est unio duarum naturarum in unam personam, ita ut divina & humana natura constituant unum Christum non duos. Hoc mysterium explicarunt veteres similitudine ferri candētis, ut Basilius de nativit: Domini. Sicut enim ignis communicat suas proprietates ferro, ut ferrum urat & luceat: Nec tamen ignis in ferro convertatur, nec ferrum in ignem mutetur: ita divinitas communicat humanæ naturæ suas proprietates, nec tamen eam convertit in divinitatem: sed reddit eam omnipotentem ac plenam majestatis divinæ. Et tamen manet vera caro nobis similis absq; peccato.

Cum autem Christus sit Deus & homo in una persona, totus est invocandus & qui in ipso credit, credit in verum & eternum Deum, neq; in eternum pudebit. Et propter huius personæ dignitatem tanti fuit eius passio & moes ut à patre acciperetur pro expiatione peccatorum totius mundi. Et ideo factus est filius Dei filius hominis ut fieremus nos filii Dei, cumq; sumus membra eius, coram enim nostram assumptis fieremus etiam pro modulo nostro participes celestis gloriae & felicitatis, & quis frater nos fuerit Christus collocatus est ad dextram Dei, & regnat ubiq; infinita potestia, confagiamus ad eum precibus nostris, certè statuentes nos consilium & auxilium impetratures.

